నమస్తే తెలంగాణ నిపుణ Guide to Excellence
www.nipuna.ntnews.com,
www.facebook.com/ntnipuna
04.

భగవద్గీత, నాట్యశాస్త్రాలకు గుర్తింపు

భారతదేశ వారసత్వ సంపదలు భగవద్గీత, భరత ముని రచించిన నాట్యశాస్త్రం రాతప్రతులు యునెస్కోకు చెందిన మెమరీ ఆఫ్ ది వరల్డ్ రిజిస్టర్‌లో చోటు దక్కించుకున్నాయి. ఈ విషయాన్ని కేంద్ర సాంస్కృతిక, పర్యాటక శాఖ మంత్రి గజేంద్ర షెకావత్ ప్రపంచ వారసత్వ దినోత్సవం ఏప్రిల్ 18న ప్రకటించారు. ఈ రిజిస్టర్‌లో కొత్తగా చేర్చిన 74 డాక్యుమెంటరీ వారసత్వ సంపదల్లో వైజ్ఞానిక విప్లవం, చరిత్రలో మహిళల పాత్ర, 72 దేశాలు, నాలుగు అంతర్జాతీయ సంస్థల బహుళ పక్ష అంశాలకు చెందిన ప్రధాన మైలురాళ్లు ఉన్నట్లు యునెస్కో వెల్లడించింది. క్రీ.పూ. 2వ శతాబ్దంలో భరత ముని రచించిన నాట్యశాస్త్రంలో మొత్తం 36,000 శ్లోకాలు ఉన్నాయి. గంధర్వ వేదంగా పిలిచే ఈ శ్లోకాలు నాట్యశాస్త్ర సారాన్ని సంపూర్ణంగా తెలియజేస్తాయి. భగవద్గీతలో 18 అధ్యాయాల్లో మొత్తం 700 శ్లోకాలు ఉన్నాయి.

ప్రపంచంలో ఏకైక శాకాహారి పట్టు – అసోం జీఐ ఉత్పత్తి

1. దేశంలో ప్రాంతీయ గ్రామీణ బ్యాంకుల (RRB) స్థాపన, పనితీరుకు సంబంధించి సరైనది?

1. నరసింహం వర్కింగ్ గ్రూప్ (1975) RRBల స్థాపనకు సిఫారసు చేసింది
2. RRBలు కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు, ప్రభుత్వ రంగ బ్యాంకుల సంయుక్త యాజమాన్యంలో ఉన్నాయి
3. RRBలను నేషనల్ బ్యాంక్ ఫర్ అగ్రికల్చర్ అండ్ రూరల్ డెవలప్‌మెంట్ (NABARD) నియంత్రిస్తుంది. రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా (RBI) పర్యవేక్షిస్తుంది.

ఎ) 1 బి) 1, 2 సి) 2, 3 డి) 1, 2, 3

సమాధానం: (బి)

వివరణ: స్టేట్‌మెంట్–1 సరైనది– నరసింహం వర్కింగ్ గ్రూప్ (1975) గ్రామీణ ప్రాంతాల నిర్దిష్ట బ్యాంకింగ్, క్రెడిట్ అవసరాలను తీర్చడానికి RRBలను ఏర్పాటు చేయాలని సిఫారసు చేసింది.

స్టేట్‌మెంట్–2 సరైనది: RRBల యాజమాన్య నిర్మాణంలో కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు, స్పాన్సర్ చేసే వాణిజ్య బ్యాంకుల (ప్రభుత్వ రంగ బ్యాంకులు అవసరం లేదు) మధ్య భాగస్వామ్యం ఉంటుంది.

స్టేట్‌మెంట్–3 సరైనది కాదు: NABARD RRBలకు పర్యవేక్షక మార్గదర్శకాలను మాత్రమే అందిస్తుంది, RRBల ప్రాథమిక నియంత్రణ అధికారం భారతీయ రిజర్వ్ బ్యాంక్ (RBI)కే ఉంటుంది. అవి షెడ్యూల్డ్ వాణిజ్య బ్యాంకులుగా పనిచేస్తాయి. RBI నిబంధనలకు లోబడి ఉంటాయి.

2. ఏరి సిల్క్‌కి సంబంధించి సరైనది?

1. కకూన్ లోపలి పట్టుపురుగు చంపబడదు. కాబట్టి ఇది ప్రపంచంలోని ఏకైక శాకాహారి పట్టు అని పిలుస్తారు
2. ఇది తమిళనాడుకు చెందిన భౌగోళిక సూచిక (GI) ఉత్పత్తి

ఎ) 1 బి) 2 సి) 1, 2 డి) ఏదీకాదు

సమాధానం: (ఎ)

వివరణ: ఏరి పట్టు– ఏరి సిల్క్‌ను ప్రపంచంలోని ఏకైక శాకాహారి పట్టు అని పిలుస్తారు. ఇక్కడ ఇతర పట్టు వలె కాకుండా కకూన్ లోపలి పట్టుపురుగు చంపబడదు. బదులుగా పట్టుపురుగు సహజంగా కకూన్ నుంచి నిష్క్రమిస్తుంది (దాన్ని ఉపయోగించడానికి వీలుగా).

- అందుకే దీన్ని 'అహింసా సిల్క్' అని కూడా పిలుస్తారు.
- ఉత్పత్తి ప్రధానంగా ఈశాన్య భారతదేశం, చైనా, జపాన్‌లోని కొన్ని ప్రాంతాల్లో కనిపిస్తుంది.
- ఇది అసోంకి చెందిన భౌగోళిక సూచిక (GI) ఉత్పత్తి.

3. దేశంలోని ఫార్మాస్యూటికల్ పరిశ్రమకు సంబంధించి సరైనది?

1. దేశంలోని పరిశ్రమ విలువ పరంగా ప్రపంచంలోనే మూడో అతిపెద్దది
2. దేశ GDPలో దాదాపు 7.5% కి ఈ పరిశ్రమ దోహదం చేస్తుంది

ఎ) 1 బి) 2 సి) 1, 2 డి) ఏదీకాదు

సమాధానం: (డి)

వివరణ: భారతదేశ ఔషధ రంగం: దేశంలో ఔషధ పరిశ్రమ ప్రస్తుతం $50 బిలియన్ల విలువను కలిగి ఉంది.

- పరిశ్రమలోని ప్రధాన విభాగాల్లో జనరిక్ డ్రగ్స్, OTC మందులు, బల్క్ డ్రగ్స్, టీకాలు, కాంట్రాక్ట్ రీసెర్చ్, మ్యాన్యుఫ్యాక్చరింగ్, బయోసిమిలర్స్, బయోలాజిక్స్ ఉన్నాయి.
- దేశంలోని ఫార్మాస్యూటికల్ పరిశ్రమ వాల్యూమ్ పరంగా ప్రపంచంలో మూడో అతిపెద్దది. విలువ పరంగా 14వ అతిపెద్దది.
- ఫార్మా రంగం ప్రస్తుతం దేశ GDPలో దాదాపు 1.72%కి దోహదపడుతుంది.

4. మధ్య ఆదాయ ఉచ్చు నుంచి తప్పించుకోవడానికి ఏ సంస్థ '3i వ్యూహాన్ని' ప్రతిపాదించింది?

ఎ) ప్రపంచ బ్యాంకు
బి) అంతర్జాతీయ ద్రవ్య నిధి (IMF)
సి) వరల్డ్ ఎకనామిక్ ఫోరం (WEF)
డి) ఆర్గనైజేషన్ ఫర్ ఎకనామిక్ కో–ఆపరేషన్ అండ్ డెవలప్‌మెంట్ (OECD)

సమాధానం: (ఎ)

వివరణ: ప్రపంచ బ్యాంకు ప్రకారం చైనా, భారతదేశం, బ్రెజిల్, దక్షిణాఫ్రికాతో సహా 100 కంటే ఎక్కువ దేశాలు తీవ్రమైన అడ్డంకులను ఎదుర్కొంటున్నాయి. ఇవి రాబోయే కొన్ని దశాబ్దాల్లో అధిక ఆదాయ దేశాలుగా మారడానికి వారి ప్రయత్నాలకు ఆటంకం కలిగిస్తాయి.

3i వ్యూహం

- మధ్య ఆదాయ ఉచ్చు నుంచి తప్పించుకోవడానికి ప్రపంచ బ్యాంక్ ఆచరణాత్మకమైన '3i' వ్యూహాన్ని' ప్రతిపాదిస్తుంది.
- **ఇన్వెస్ట్ (1i):** తక్కువ ఆదాయ దేశాలు ప్రధానంగా పెట్టుబడులను ప్రోత్సహించే విధానాలపై దృష్టి పెట్టాలి. మౌలిక సదుపాయాలను నిర్మించడం, విద్యను మెరుగుపరచడం, విదేశీ ప్రత్యక్ష పెట్టుబడులను ఆకర్షించడం చాలా కీలకమైన దశలు.
- **ఇన్ఫ్యూషన్ (2i):** దేశాలు తక్కువ మధ్య ఆదాయ స్థితిని పొందుతున్నందున వారు తమ వ్యూహాలను వైవిధ్యపరచవలసి ఉంటుంది. ఈ దశలో విదేశాల నుంచి సాంకేతికతలను స్వీకరించడం, వాటిని ఆర్థిక వ్యవస్థ అంతటా విస్తరించడం ఉంటుంది. ఇన్నోవేషన్ అత్యవసరం అవుతుంది.
- **ఇన్నోవేషన్ (3i):** ఎగువ మధ్య ఆదాయ స్థాయిలో దేశాలు తప్పనిసరిగా ఆవిష్కరణలను స్వీకరించాలి. దీని అర్థం పరిశోధన, అభివృద్ధి, వ్యవస్థాపకత, సృజనాత్మకతను ప్రోత్సహించే పర్యావరణ వ్యవస్థను సృష్టించడం.

5. కింది స్టేట్‌మెంట్లలో సరైనది/సరైనవి?

1. భూమి క్రస్ట్‌లో అల్యూమినియం అత్యంత సమృద్ధిగా ఉన్న లోహ మూలకం
2. భారత్ ప్రపంచంలో 2వ అతిపెద్ద అల్యూమినియం ఉత్పత్తిదారు

ఎ) 1 బి) 2
సి) 1, 2 డి) ఏదీకాదు **సమాధానం: (బి)**

వివరణ: భారత్ ప్రపంచంలో 2వ అతిపెద్ద అల్యూమినియం ఉత్పత్తిదారు. 3వ అతిపెద్ద సున్నపు ఉత్పత్తిదారు, 4వ అతిపెద్ద ఇనుప ఖనిజం ఉత్పత్తిదారు.

అల్యూమినియం: దీని పరమాణు సంఖ్య 13. సిలికాన్ తర్వాత భూమి క్రస్ట్‌లో రెండో అత్యంత సమృద్ధిగా ఉన్న లోహ మూలకం.

- దీని బరువు ఉక్కు లేదా రాగితో పోలిస్తే మూడింట ఒక వంతు ఉంటుంది. సున్నితంగా, సాగేదిగా ఉంటుంది. అద్భుతమైన తుప్పు నిరోధకత, మన్నికను కలిగి ఉంటుంది.
- ఇది రవాణా, ప్యాకేజింగ్, నిర్మాణం, ఎలక్ట్రికల్ ట్రాన్స్‌మిషన్ లైన్‌లలో విస్తృతంగా ఉపయోగించబడుతుంది.

6. భారతదేశ ఆక్వాకల్చర్ రంగానికి సంబంధించి సరైనది?

1. భారత్ ప్రపంచంలోనే అతిపెద్ద చేపలు, ఆక్వాకల్చర్ ఉత్పత్తి చేసే దేశం
2. ఘనీభవించిన రొయ్యలు భారత్ నుంచి అత్యధికంగా ఎగుమతి అయిన సముద్ర ఉత్పత్తి

ఎ) 1 బి) 2 సి) 1, 2 డి) ఏదీకాదు

సమాధానం: (బి)

వివరణ: భారతదేశ మత్స్య ఎగుమతులు 2019–20లో రూ. 46,662.85 కోట్లు, 2023–24లో రూ. 61043.68 కోట్లు, 30.81% వృద్ధిని నమోదు చేసింది.

- భారత్ మూడో అతిపెద్ద చేపలు, ఆక్వాకల్చర్ ఉత్పత్తి దేశం. ఇది మొత్తం ప్రపంచ చేపల ఉత్పత్తిలో 7.96% వాటాను కలిగి ఉంది. ఈ పరిశ్రమ దేశంలో 28 మిలియన్ల మందికి పైగా ఉపాధిని కల్పిస్తుంది.
- భారత్ ప్రధానంగా ఘనీభవించిన రొయ్యలు, చేపలు, కటిల్ ఫిష్, స్క్విడ్, ఎండిన చేపలు, లైవ్, చిల్డ్ చేపల రకాలను ఎగుమతి చేస్తుంది.
- వీటిలో ఘనీభవించిన రొయ్యలు అత్యధికంగా ఎగుమతి అయిన సముద్ర ఉత్పత్తి. ఇది మొత్తం పరిమాణంలో 40% కంటే ఎక్కువ, మొత్తం ఎగుమతి విలువలో 67.22%కి దోహదం చేస్తుంది.

7. సహకార బ్యాంకులకు సంబంధించి సరైనది?

ఎ) వారు బ్యాంకు యజమానులు, కస్టమర్లు అయిన వారి సభ్యులకు చెందినవారు
బి) ఇది నిర్ణయం తీసుకోవడంలో 'ఒక వ్యక్తి ఒక ఓటు' అనే సూత్రం మీద పనిచేస్తుంది
సి) రుణాలు ఇవ్వడంతో పాటు ఈ బ్యాంకులు డిపాజిట్లను కూడా అంగీకరిస్తాయి
డి) పైవన్నీ **సమాధానం: (డి)**

వివరణ: RBI ఏకరూపతను నిర్ధారించడానికి సహకార బ్యాంకుల కోసం NPAల నిబంధనలను సవరించింది.

కో ఆపరేటివ్ బ్యాంకులు అంటే?

- సహకార బ్యాంకులు దేశంలోని బ్యాంకింగ్ వ్యవస్థ కింద ఉన్న ఆర్థిక సంస్థలను సూచిస్తాయి. అవి తమ సభ్యులకు సహకారం, పరస్పర ప్రయోజనం సూత్రాలపై పనిచేస్తాయి.
- వారు బ్యాంక్ యజమానులు, కస్టమర్లు అయిన వారి సభ్యులకు చెందినవారు.
- వారు నిర్ణయం తీసుకోవడంలో 'ఒక వ్యక్తి ఒక ఓటు' అనే సూత్రం మీద పనిచేస్తారు. ఈ బ్యాంకులు రుణాలివ్వడంతో పాటు డిపాజిట్లను కూడా స్వీకరిస్తాయి.

8. దేశంలోని భూ ఉష్ణ శక్తి గురించి సరైనది?

1. టెక్టోనిక్ ప్లేట్ సరిహద్దులో దాని స్థానం కారణంగా భారతదేశం భూ ఉష్ణ శక్తికి పెద్ద సామర్థ్యాన్ని కలిగి ఉంది
2. లడఖ్‌లోని పుగా లోయ దేశంలో అత్యంత ఆశాజనకమైన భూ ఉష్ణ ప్రదేశం
3. భూ ఉష్ణ శక్తి అనేది శక్తి బేస్ లోడ్ మూలం. అంటే ఇది నిరంతర విద్యుత్ సరఫరాను అందించగలదు

ఎ) 1, 2 బి) 2, 3 సి) 1, 3 డి) 1, 2, 3

సమాధానం: (డి)

వివరణ: భారత్ సుమారు 10,600 మెగావాట్ల భూ ఉష్ణ శక్తి సామర్థ్యాన్ని కలిగి ఉందని జియోలాజికల్ సర్వే ఆఫ్ ఇండియా (GSI) గుర్తించింది.

స్టేట్‌మెంట్–1 సరైనది: భారత టెక్టోనిక్ ప్లేట్‌పై దేశ స్థానం. ఇది నిరంతరం కదులుతూ, యురేషియన్ ప్లేట్‌తో ఢీకొంటుంది. ఇది భూ ఉష్ణ కార్యకలాపాలకు అనుకూలమైన పరిస్థితులను సృష్టిస్తుంది.

స్టేట్‌మెంట్–2 సరైనది: లడఖ్‌లోని పుగా వ్యాలీ.. వేడి నీటి బుగ్గలు, గీజర్‌లతో అధిక సంభావ్య భూ ఉష్ణ ప్రదేశంగా గుర్తింపు పొందింది.

స్టేట్‌మెంట్–3 సరైనది: భూ ఉష్ణ శక్తి అనేది ఒక నమ్మకమైన బేస్ లోడ్ సోర్స్, వాతావరణ పరిస్థితులతో సంబంధం లేకుండా 24/7 విద్యుత్‌ను అందిస్తుంది. భూ ఉష్ణ శక్తి పునరుత్పాదకమైనది. శిలాజ ఇంధనాలతో పోలిస్తే అతి తక్కువ గ్రీన్‌హౌస్ వాయు ఉద్గారాలను ఉత్పత్తి చేస్తుంది.

9. గూడ్స్ అండ్ సర్వీసెస్ ట్యాక్స్ (GST) కౌన్సిల్‌కు సంబంధించి సరైనది?

1. ఇది భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 279A ప్రకారం ఏర్పాటైన ఒక రాజ్యాంగ సంస్థ
2. భారత ప్రధాన మంత్రి మండలి చైర్‌పర్సన్

ఎ) 1 బి) 2 సి) 1, 2 డి) ఏదీకాదు

సమాధానం: (ఎ)

వివరణ: వస్తువులు, సేవల పన్ను (GST) కౌన్సిల్ అనేది 101వ సవరణ చట్టం 2016 ద్వారా భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 279A ప్రకారం స్థాపించిన ఒక రాజ్యాంగ సంస్థ.

- GST కౌన్సిల్‌కు కేంద్ర ఆర్థిక మంత్రి చైర్‌పర్సన్.
- GST కౌన్సిల్ కీలకమైన GST–సంబంధిత సమస్యలపై కేంద్ర, రాష్ట్రాలకు సిఫారసులు చేస్తుంది. వీటితో సహా.. పన్నులు, సెస్‌లు, సర్‌చార్జీలు GST కింద ఉపసంహరించబడతాయి.
- వస్తువులు, సేవలు GSTకి లోబడి ఉండాలి లేదా మినహాయించాలి. మోడల్ GST చట్టాలు, లెవీ సూత్రాలు, IGST విభజన.
- పన్ను రేట్లు, పరిమితులు, ప్రత్యేక నిబంధనలు, GSTకి సంబంధించిన ఏదైనా ఇతర అంశాలు.
- వివాదాల పరిష్కారం: GST సంబంధిత విషయాలపై కేంద్రం, రాష్ట్రాల మధ్య లేదా రాష్ట్రాల మధ్య ఉన్న వివాదాలను పరిష్కరించడానికి కౌన్సిల్ ఒక వేదికగా కూడా పనిచేస్తుంది.
- మొత్తం ఓటింగ్ శక్తిలో కేంద్రానికి మూడింట ఒక వంతు, రాష్ట్రాలు సమష్టిగా మూడింట రెండు వంతులు కలిగి ఉన్నాయి.

10. 'ఫైనాన్షియల్ సర్వీసెస్ ఇన్‌స్టిట్యూషన్ బ్యూరో (FSIB)'కి సంబంధించి సరైనది/ సరైనవి?

1. ఇది దేశంలో పార్లమెంట్ చట్టం ద్వారా స్థాపించిన చట్టబద్ధమైన సంస్థ
2. ఇది ప్రాథమికంగా ఫైనాన్షియల్ సర్వీసెస్ ఇన్‌స్టిట్యూషన్‌ల బోర్డుల్లో పూర్తి సమయ డైరెక్టర్‌లుగా నియామకం కోసం అభ్యర్థులను సిఫారసు చేస్తుంది

ఎ) 1 బి) 2 సి) 1, 2 డి) ఏదీకాదు

సమాధానం: (బి)

వివరణ: ఫైనాన్షియల్ సర్వీసెస్ ఇన్‌స్టిట్యూషన్ బ్యూరో (FSIB) చల్లా శ్రీనివాసులు శెట్టిని స్టేట్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా (SBI) చైర్మన్‌గా ఎంపిక చేసింది.

స్టేట్‌మెంట్–1 సరైనది కాదు: ఇది భారత ప్రభుత్వ గెజిట్ నోటిఫికేషన్‌లో పేర్కొన్న సంస్థల్లోని బోర్డుల నియామకాలు, పొడిగింపు, తొలగింపుల కోసం సిఫారసులు చేయడానికి తగిన పద్ధతులను అభివృద్ధి, అమలు చేయడానికి భారత ప్రభుత్వ స్వయంప్రతిపత్తి కలిగిన సంస్థ.

- బ్యాంక్స్ బోర్డ్ బ్యూరో (BBB) స్థానంలో కేంద్ర ప్రభుత్వం దీన్ని స్థాపించింది.
- అంతకుముందు ఢిల్లీ హైకోర్టు, ప్రభుత్వ నిర్వహణలో నడిచే సాధారణ బీమా సంస్థల జనరల్ మేనేజర్లు, డైరెక్టర్లను ఎంపిక చేసే సామర్థ్యం BBBకి లేదని తీర్పునిచ్చింది.

స్టేట్‌మెంట్–2 సరైనది: ఆర్థిక సేవల సంస్థల బోర్డుల్లో పూర్తి సమయం డైరెక్టర్లు, నాన్–ఎగ్జిక్యూటివ్ చైర్‌పర్సన్లుగా నియామకం కోసం అభ్యర్థులను సిఫారసు చేయడం దీని ప్రాథమిక ఆదేశం.

- అదనంగా FSIB ఈ సంస్థల్లోని సిబ్బంది నిర్వహణ విషయాలపై సలహాలు ఇవ్వాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

కె.భాస్కర్ గుప్తా
హైదరాబాద్